

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 22 กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ฉะนั้นครูผู้สอนและผู้จัดการศึกษาจะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้ ชี้แนะ ผู้ถ่ายทอดความรู้ไปเป็นผู้ช่วยเหลือส่งเสริม และสนับสนุนผู้เรียนในการแสวงหาความรู้จากสื่อและ แหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ และให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียนเมื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้สร้างสรรค์ความรู้ของ ตน การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 นอกจากมุ่งปลูกฝังด้าน ปัญญาพัฒนาการคิดของผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณแล้วยังมุ่ง พัฒนาความสามารถทางอารมณ์ โดยการปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเอง เห็นอกเห็น ใจผู้อื่น สามารถแก้ปัญหาข้อขัดแย้งทางอารมณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม (กรมวิชาการ, 2544, หน้า 24) ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่ได้คาดหวังนั้น การบริหารโรงเรียนควรมีความรับผิดชอบงาน 7 อย่าง ได้แก่ 1) การบริหารงานวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 40 2) งานบริหารบุคลากร ได้แก่ ครู อาจารย์และ เจ้าหน้าที่ คิดเป็นร้อยละ 20 3) งานบริหารกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 20 4) งานบริหาร การเงิน คิดเป็นร้อยละ 5 5) งานบริหารอาคารสถานที่ คิดเป็นร้อยละ 5 6) งานบริหารความสัมพันธ์กับ ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 5 และ 7) งานบริหารทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 5 (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2535, หน้า 15-16)

การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารโรงเรียน และเป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร การศึกษาที่มีผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญ ส่วนการบริหารงานด้านอื่น ๆ แม้จะมีความสำคัญแต่ก็เป็น เพียงส่วนส่งเสริม สนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุจุดมุ่งหมายของ หลักสูตรการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนจึงหมายถึงการบริหารที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจของสถานศึกษา (กมล ภูประเสริฐ, 2545, หน้า 6) และการบริหารงาน วิชาการเป็นศาสตร์และศิลป์ในการจัดการศึกษาที่อาศัยหลักและกระบวนการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ต้องการหน่วยงานทางการศึกษาหรือโรงเรียน จำเป็นต้องปฏิบัติงานวิชาการให้มีความ ชัดเจนและความ แข็งแกร่ง เป็นดัชนีบ่งชี้ถึงภารกิจในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อปัจจัยคุณภาพของผลผลิต (ชุมศักดิ์ อินทร์วิเศษ, 2547, หน้า 1)

บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนด้านงานวิชาการ ผู้บริหารต้องดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีสมรรถภาพทั้งด้านความรู้ ทักษะและมีคุณธรรม จริยธรรม ตลอดทั้งมีจรรยาบรรณวิชาชีพการเป็น ผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้นำทางวิชาการ ให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ การจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหมวด 4 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมีการ

วางแผนนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของสถานศึกษาอย่างชัดเจนและสะดวกต่อการนำไปเรียนรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษา (ธีระ รุญเจริญ, 2546, หน้า 69-70)

ปัญหาที่นักวิชาการศึกษาทั่วไปได้วิพากษ์วิจารณ์ก็คือการบริหารโรงเรียนเช่นเดียวกับการบริหารโรงงานอุตสาหกรรม เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนได้รับอิทธิพลด้านทฤษฎีการบริหาร และพื้นฐานความคิดจากวงการอุตสาหกรรมและวงการธุรกิจ หลักการ ทฤษฎีและแนวคิดต่างๆ ในวงการธุรกิจและอุตสาหกรรมนั้นได้พัฒนามาตั้งแต่อดีตด้วยความมั่นคง จนวงการศึกษาคงต้องขยี้มแนวความคิด ทฤษฎีและหลักการ มาใช้ในการบริหารการศึกษาและบริหารโรงเรียนโดยขาดความเฉลียวใจว่า การบริหารการศึกษาและการบริหารโรงเรียนนั้นเป็นการให้การศึกษาแก่เด็กซึ่งเป็นกระบวนการที่ละเอียดอ่อน เป็นกิจกรรมระหว่างมนุษย์กับมนุษย์และมนุษย์กับโลกรอบตัว การบริหารโรงเรียนจึงต่างกันอย่างมากกับการบริหารโรงงาน ซึ่งประเวศ วะสี (2537, หน้า 81) ได้กล่าวไว้ว่า มนุษย์ไม่ใช่วัตถุ โรงเรียนผลิตวัตถุสำเร็จรูปตายตัว ถ้าคนถูกผลิตให้เป็นคนสำเร็จรูปตายตัวก็จะกลายเป็นวัตถุ ขาดความเป็นมนุษย์ที่จะสามารถเรียนรู้ปรับปรุงตัวอย่างต่อเนื่องการศึกษาของเรากระเตื้องไปทางคล้ายการผลิตวัตถุตายตัวมากกว่าการพัฒนาความเป็นมนุษย์

เพื่อให้การจัดการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับโรงเรียน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล กระทรวงศึกษาธิการได้กระจายอำนาจการวัดผลประเมินผลการศึกษาสู่สถานศึกษาโดยสถานศึกษามีอำนาจในการประเมินผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนทั้งในระดับการเรียนการสอน การตัดสินใจตัดสินได้-ตก และอนุมัติการสำเร็จการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1, 2548, หน้า 2) และเพื่อเป็นการควบคุมและรักษาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต่างๆ ทั่วประเทศให้มีมาตรฐานใกล้เคียงกัน กระทรวงศึกษาธิการจึงมอบหมายให้สำนักงานทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดให้มีการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ เพราะผลการประเมินที่ได้ นอกจากจะใช้เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาของประเทศในภาพรวมแล้ว ยังทำให้ได้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการกำหนดนโยบายระดับชาติและใช้วางแผนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับเขตพื้นที่ การศึกษาระดับจังหวัด และระดับสถานศึกษาอีกด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, หน้า 1)

ในปีการศึกษา 2548 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานก็ได้มอบหมายให้สำนักงานทดสอบทางการศึกษาเป็นผู้ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์นักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างในการทดสอบระดับละประมาณ 1,000 คน และมอบหมายให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศเป็นผู้ดำเนินการสอบในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างตามที่สำนักทดสอบทางการศึกษาเป็นผู้สุ่มตัวอย่างให้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 โดยกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเป็นผู้ดำเนินการทดสอบในโรงเรียน ที่ได้รับการสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดและให้การประเมินผลสัมฤทธิ์นักเรียนได้ครอบคลุมโรงเรียนและนักเรียนทั้งหมด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 มีนโยบายให้ทำการสอบนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทุกคนและเพื่อให้การดำเนินการสอบเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา จึงได้ประสานความร่วมมือกับโรงเรียนและครูในโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี

เขต 1 เป็นคณะกรรมการดำเนินการสอบและได้ดำเนินการสอบเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงได้จัดทำรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อนำผลการประเมินมาเป็นข้อมูลในการนิเทศโรงเรียนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 (หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1, 2548, หน้า 1)

จากรายงานประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการประเมินคุณภาพระดับชาติ (National Test : NT) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2547 2548 และ 2549 คะแนนเฉลี่ยตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1, 2548, หน้า 1)

ตาราง 1 คะแนนเฉลี่ยตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549
ภาษาไทย	54.25	35.51	51.27
คณิตศาสตร์	36.54	31.39	38.20
สังคมศึกษา	50.26	39.30	45.77
วิทยาศาสตร์	39.4	33.04	44.84
ภาษาอังกฤษ	37.79	28.07	32.76
เฉลี่ยรวม	43.50	32.09	42.43

สำหรับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการประเมินคุณภาพระดับชาติ (National Test : NT) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2546 และ 2547 คะแนนเฉลี่ยตามกลุ่มสาระการเรียนรู้มีดังนี้

ตาราง 2 คะแนนเฉลี่ยตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ปี 2546	ปี 2547
ภาษาไทย	39.54	46.04
คณิตศาสตร์	31.36	33.47
ภาษาอังกฤษ	32.48	29.38
สังคมศึกษา	36.89	39.02
วิทยาศาสตร์กายภาพ	42.75	41.99
เคมี	33.83	31.54
ฟิสิกส์	29.33	34.54
ชีววิทยา	37.78	36.88
ความถนัดทางภาษา	41.99	35.86
ความถนัดทางการคำนวณ	39.22	36.98
ความถนัดเชิงวิเคราะห์	39.22	43.83
รวมเฉลี่ยความถนัด	40.35	38.64
รวมเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์	35.50	36.61

จากตารางเมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการประเมินคุณภาพระดับชาติ (National Test : NT) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับปีการศึกษา 2547 2548 และ 2549 แล้วจะพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังมีคะแนนเฉลี่ยตามกลุ่มสาระการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ยต่ำ และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการประเมินคุณภาพระดับชาติ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2547 จะสูงกว่าปีการศึกษา 2546 ในรายวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา ฟิสิกส์ และ วิชาชีววิทยา ส่วนวิชาภาษาอังกฤษ จะมีผลสัมฤทธิ์ต่ำที่สุด และ ต่ำกว่าปีการศึกษา 2546 ส่วนความถนัดทางการเรียนปีการศึกษา 2547 ต่ำกว่าปีการศึกษาปี 2546 เมื่อสรุปภาพรวมแล้วผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการประเมินคุณภาพระดับชาติ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ยังมีคะแนนเฉลี่ยต่ำ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1, 2548, หน้า 60-79)

จากสภาพดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาทการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของผู้บริหารและครู ในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 ว่าผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทในการพัฒนางานวิชาการอย่างไร เพราะงานวิชาการเป็นระบบและกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งระบบสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน คือการบริหารงานวิชาการ เนื่องจากเป็นผู้นำยุทธวิธีหรือกลยุทธ์มาใช้เพื่อกระตุ้นปรับปรุง เร่งรัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่

ความเป็นเลิศ มีประสิทธิผล ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนสู่การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ มีคุณธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตามความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ผู้วิจัยจึงทำการวิจัยในเรื่องนี้ เพื่อนำผลวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลในการวางแผน ปรับปรุง พัฒนา ให้การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 ไปสู่การพัฒนางานการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อศึกษายุทธศาสตร์การบริหารงานวิชาการตามทัศนะของผู้บริหารและครู ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบยุทธศาสตร์การบริหารงานวิชาการตามทัศนะของผู้บริหารและครู ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 จำแนกตาม เพศ ตำแหน่ง อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลการศึกษาจะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 ในการพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารงานวิชาการตามทัศนะของผู้บริหารและครู ในโรงเรียนเพื่อพัฒนาการดำเนินงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ผลการศึกษาจะเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและมาตรการ ในการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารและครู ในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 และเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษานี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การบริหารงานวิชาการตามทัศนะของผู้บริหารและครู ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 ตามกรอบงานด้านวิชาการของชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2547, หน้า 8-9) โดยสังเคราะห์และจัดกลุ่มงานเป็น 6 งาน 1) งานหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร 2) งานบริหารหลักสูตร 3) งานสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน 4) งานวัดผลและประเมินผล 5) งานนิเทศภายใน และ 6) งานส่งเสริมวิชาการ ครอบคลุมภารกิจและหน้าที่ในหน่วยงานหรือสถานศึกษาที่สามารถเลือกกำหนดแนวปฏิบัติให้เหมาะสมกับประเภทของหน่วยงานเช่น โรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา วิทยาลัย มหาวิทยาลัยและหน่วยบริการทางการศึกษา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน รองผู้บริหารฝ่ายวิชาการและครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 45 โรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 45 คน รองผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ จำนวน 45 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,560 คน รวมทั้งสิ้น 1,650 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1, 2548, หน้า 1-8)

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี เนื่องจากประชากรมีจำนวนที่แน่นอนจึงคำนวณโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) เพื่อหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (บุญธรรม กิจปริดาภิสุทธิ์, 2535, หน้า 277-281) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้ความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 330 คน หลังจากนั้นดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) จำแนกตามขนาดโรงเรียนซึ่งมี 3 ขนาด คือโรงเรียนขนาดกลาง ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษตามสัดส่วนของประชากร (proportional allocation) (สุวริย์ ศิริโกภาภิรมย์, 2541, หน้า 106) ได้กลุ่มตัวอย่างตามขนาดโรงเรียนคือ โรงเรียนขนาดกลาง ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 31 คน รองผู้บริหารฝ่ายวิชาการ จำนวน 31 คน ครูผู้สอน จำนวน 85 คน ขนาดใหญ่ ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 10 คน รองผู้บริหารฝ่ายวิชาการ จำนวน 10 คน ครูผู้สอน จำนวน 80 คน และขนาดใหญ่พิเศษ ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 4 คน รองผู้บริหารฝ่ายวิชาการ จำนวน 4 คน ครูผู้สอน จำนวน 75 คน เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างแล้ว จึงใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ (independent variables) ได้แก่

3.1.1 เพศ

- 1) ชาย
- 2) หญิง

3.1.2 ตำแหน่ง

- 1) ผู้บริหารโรงเรียน
- 2) ครูผู้สอน

3.1.3 อายุ

- 1) น้อยกว่า 30 ปี
- 2) 30-40 ปี
- 3) 41-50 ปี
- 4) 51-60 ปี

3.1.4 วุฒิการศึกษา

- 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี

- 2) ปรินญาตรี
- 3) สูงกว่าปรินญาตรี

3.1.5 ประสบการณ์ในการทำงาน

- 1) 1-5 ปี
- 2) 6-10 ปี
- 3) 11-15 ปี
- 4) 16 ปีขึ้นไป

3.1.6 ขนาดโรงเรียน ซึ่งแบ่งเป็น 3 ขนาด คือ (กลุ่มนโยบายและแบบสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3, 2549, หน้า 5)

- 1) ขนาดกลาง จำนวนนักเรียนระหว่าง 121–600 คน
- 2) ขนาดใหญ่ จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 601-1,500 คน
- 3) ขนาดใหญ่พิเศษ จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คนขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม (dependent variables) ได้แก่บทบาทการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของผู้บริหารและครู ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 ประกอบด้วย 6 งาน คือ

- 3.2.1 งานหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร
- 3.2.2 งานบริหารหลักสูตร
- 3.2.3 งานสื่อและนวัตกรรม
- 3.2.4 งานวัดผลและประเมินผล
- 3.2.5 งานนิเทศภายใน
- 3.2.6 งานส่งเสริมวิชาการ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บทบาท หมายถึง ลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงออกตามตำแหน่งที่บุคคลนั้นได้รับ การแสดงออกนั้นย่อมผูกพันกับความคิดของผู้ดำรงตำแหน่งเองและตามความคาดหวังของผู้อื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับตำแหน่งนั้น
2. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้ที่รักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการสถานศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1
3. รองผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ หมายถึง รองผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการปฏิบัติหน้าที่รองผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1
4. ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาของรัฐ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1

5. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 ที่เป็นโรงเรียนของรัฐบาลที่จัดการเรียนการสอนระดับช่วงชั้น 3-4

6. การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ และการศึกษาของนักเรียนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

7. ทักษะ หมายถึง ความรู้และท่าทีความรู้สึกรวมของบุคคลที่มีต่อที่หมายหรือสิ่งเร้าตามที่บุคคลเคยมีประสบการณ์และส่งผลต่อความขมเอียงหรือการปฏิบัติ ถ้ามีทักษะในทางบวก ย่อมแสดงว่ามีความโน้มเอียงที่สนับสนุนหรือเห็นด้วย ถ้ามีทักษะในทางลบย่อมแสดงว่ามีความโน้มเอียงที่จะไม่สนับสนุนหรือไม่เห็นด้วย และถ้ามีทักษะเป็นกลางย่อมแสดงว่ามีความโน้มเอียงที่จะไม่มีความรู้สึกใดๆหรือไม่แน่ใจ

8. บทบาทการบริหารงานวิชาการตามทักษะของผู้บริหารและครู ในโรงเรียน หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารและครูในการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้

8.1 งานหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร

งานหลักสูตร หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่เป็นกระบวนการนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของผลผลิต ซึ่งเกี่ยวกับจุดประสงค์ เนื้อหาสาระ กิจกรรมที่สนองจุดประสงค์และกระบวนการถ่ายทอดความรู้ และวิธีการวัดผลประเมินผล โดยมีกำหนดไว้เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง ความพยายามจัดประสบการณ์ต่างๆ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองตามที่พึงประสงค์ของสังคม

8.2 งานบริหารหลักสูตร หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่นำหลักสูตรไปใช้ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน สามารถพัฒนาความรู้ เจตคติและทักษะ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

8.3 งานสื่อและนวัตกรรมการเรียน หมายถึง วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการหรือกระบวนการที่ครูผู้สอนใช้ประกอบการสอนเพื่อช่วยในการถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ไปยังผู้เรียน เพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

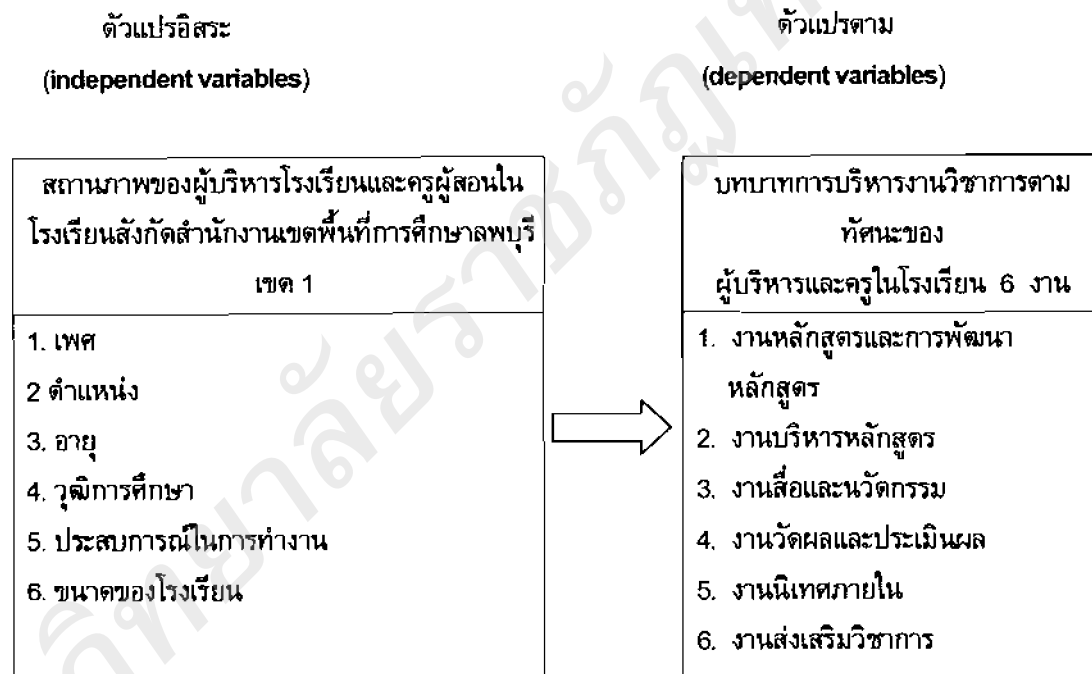
8.4 งานวัดผลและประเมินผล หมายถึง วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเครื่องมือวัดแบบต่างๆ เพื่อให้ทราบถึงระดับความรู้ของผู้เรียน อันจะก่อให้เกิดการปรับและพัฒนาการเรียนของนักเรียนและการสอนของครู

8.5 งานนิเทศภายใน หมายถึง ความพยายามของผู้ทำหน้าที่นิเทศภายในสถานศึกษาในการให้คำปรึกษา แนะนำผู้สอนให้สามารถปรับปรุงการสอนของตนให้ดีขึ้น

8.6 งานส่งเสริมวิชาการ หมายถึง การช่วยเหลือ แนะนำ การเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ความชำนาญและประสบการณ์ เพื่อให้ดำเนินตามแผนที่กำหนดไว้อย่างถูกต้องเป้าหมายและทิศทาง ซึ่งมีผลทำให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของผู้บริหารและครู ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 ตามแนวคิดของซุมตักดี อินทร์รักษ์ (2547, หน้า 8-9) ดังแสดงในภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

บทบาทการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของผู้บริหารและครู ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 แตกต่างกันเมื่อจำแนกตาม เพศ ตำแหน่ง อายุ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน